

[Knud Damgaard]

med debatten om atomvåben. Hans Hedtoft sagde:

»Frygten for atombomben kan kun fjernes ved, at alle stormagter oprigtigt bestræber sig for at løse problemet om en international kontrol med atomenergien. Når en sådan kontrol er gennemført, skal alle lagre af atombomber ødelægges og fremstillingen af nye bomber forbydes.«

Denne holdning vedstår vi også i dag. Der er altså en klar hovedlinje såvel i vedståelsen af NATO-politikken som i vort forhold til atomvåben. Der mangler ikke kontinuitet i socialdemokratiets politik i disse henseender.

Vi var, og vi er indstillet på at gøre, hvad vi kan, for at mindske risikoen for en altødelæggende atomkrig. Vi erkender, at vilkårene for denne indsats er anderledes i dag end i 1951. Vi har været gennem en fase af kold krig, hvor balancen på atomvåben var helt afgørende. Det var dengang, og det er i dag afskrækkelsesgrundlaget, der er krigsforebyggende. Denne politik har nu nået et punkt, hvor man er tvunget til at gøre forsøg på at ændre udviklingen. Over for den aktuelle trussel om en ny atomoprustning står de enkle ord: nok er nok. Vi vil derfor fremover sætte ind på at stoppe atomoprustningsvanviddet og gennem afspænding og forhandlinger virke for nedskæring af disse våben. Det kan imidlertid kun sikres, når balancen er til stede. Det blev i øvrigt erkendt også af hr. Gert Petersen i debatten forleden om de europæiske missiler. En del af denne balance er desværre fortsat at opretholde evnen til det, vi kalder The Second Strike, altså det andet slag eller, om man vil, gengældesslaget. Det er derfor nyttigt med et effektivt varslingsystem, og heri indgår dansk-amerikanske aftaler om de amerikanske faciliteter i Grønland.

Hr. Steen Folke har i sin motivering beskæftiget sig med, om man via satellitvarslingsystemet skulle kunne give amerikanske bombefly ordre til at gå til angreb med det formål at udradere modstanderens atomarsenal. Dette er aldeles uden realitet, fordi en sådan mulighed ikke eksisterer. Sovjet har et stort antal oceangående u-både med tilstrækkeligt mange langtrækkende missiler til, at gengældelsen kan ske fra disse våben. U-bådene kan ikke udradere ved et første angreb. Den situation gælder i øvrigt også den anden vej, og uden denne balance ville vi

befinde os i en uønsket afpresningsituation. Balancen er en nødvendig forudsætning for realistiske forhandlinger om nedrustning. Derfor begynder arbejdet for atomnedrustning ikke med en eventuel nedlæggelse – hvad jeg må formode ligger i visse medlemmers ønsker – af denne balances tekniske varslingsinstallationer, men med en praktisk politik, der hinder ny atomoprustning og forbereder starten af nedrustning af disse våben.

Hvad er da baggrunden for de amerikanske installationer i Grønland? I FOVs hæfte »Grønland og Polarområdet« er dette beskrevet sagligt og godt. Grønlands nuværende plads i det militærstrategiske mønster er et produkt dels af den storpolitiske udvikling i efterkrigsårene, dels af den militærteknologiske udvikling, herunder de strategiske varslings- og våbensystemer. Øens strategiske betydning udspringer i første række af det forhold, at Grønland ligger midt på den korteste vej mellem de militært set vigtigste områder i Sovjet og USA. Et supermagtsangreb på modparten med de nuværende landbase-rede strategiske missiler vil derfor mest hensigtsmæssigt kunne sættes ind over polarområdet, hvilket forklarer den klare amerikanske interesse i at oprette anlæg til varsling om strategiske angreb på fremskudte positioner i polarområdet, herunder også i Grønland.

Grønland, hvis vestligste punkt ligger på samme længdegrad som New York, tilhører geografisk det nordamerikanske kontinent. Dette forhold i forbindelse med Grønlands betydning for den meteorologiske tjeneste og dermed for flyvningen og besejlingen af det nordlige Atlanterhav indebærer, at selve Grønland og dets omliggende farvande med luftrum er af strategisk betydning for hele NATO-alliancen.

Ud over de militære, sikkerhedspolitiske aspekter, jeg har nævnt, er satellitvarslingen med til at yde et nyttigt bidrag til de danske og grønlandske myndigheder. I den bog, som tilsyneladende har spillet en rolle for selve forespørgslen, »Grønland – Middelhavets Perle«, antydes det, at kun amerikanerne selv har glæde af de meteorologiske målinger, der foretages ad den vej. Dette er et uhyre enøjet synspunkt, hvilket i øvrigt præger bogen som helhed. De danske stationer, som i overensstemmelse med Grønlands landsstyre oprettes i Grønland, får alle de oplysninger, der